

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-04093/2024-ERU

V Ostravě dne 24. července 2024

Č. j. 04093-3/2024-ERU

ROZHODNUTÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle ust. § 23b odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, ve společném správním řízení vedeném pod sp. zn. OSR-04093/2024-ERU, zahájeném z moci úřední ve smyslu ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), resp. ust. § 78 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), s účastníkem řízení, kterým je

společnost **IN ENERGIE Prodej s.r.o.**,

se sídlem Závodní 1219/93, Zábřeh, 700 30 Ostrava, IČO: 050 82 013,

ve věci podezření ze spáchání dvou přestupků, a to přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném do 5. ledna 2023 (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), a přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění účinném do 31. prosince 2021 (dále jen „energetický zákon“), rozhodl

t a k t o :

I.

Obviněný z přestupku, společnost IN ENERGIE Prodej s.r.o., se sídlem Závodní 1219/93, Zábřeh, 700 30 Ostrava, IČO: 050 82 013 (dále jen „účastník řízení“), **se uznává vinným ze spáchání přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele**, kterého se dopustil tím, že jakožto prodávající v rozporu s ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s ust. § 5a odst. 2 a ust. § 4 odst. 3 téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku, když spotřebiteli panu [REDAKCE] dále jen „Spotřebitel“), odběrné místo EIC [REDAKCE], zaslal dne 27. července 2022 přípis, který obsahoval informaci, že s účinností od 1. září 2022 dojde k navýšení ceny za dodávky plynu na 1 290 Kč/MWh se stálým měsíčním platem 50 Kč/měsíc a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených dodávkách plynu, i přes to, že měl se Spotřebitelem uzavřenou smlouvu o sdružených službách dodávky plynu, číslo smlouvy e [REDAKCE] ze dne 5. února 2021 na dobu dvou let od zahájení dodávek, v rámci které byla sjednaná cena ve výši 560 Kč/MWh a stálý plat 50 Kč/měsíc, čímž účastník řízení, byť si musel být vědom, že k takové jednostranné změně v obsahu závazku není oprávněn, mohl u Spotřebitele vyvolat mylnou představu, že musí akceptovat jím jednostranně změněnou cenu, neboť v opačném případě musí závazkový vztah s účastníkem řízení ukončit a změnit dodavatele, přičemž tyto zdánlivé volby vyvolané zatajením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k popsánému jednostrannému zásahu do závazkového vztahu a o tom, že původní smlouva s dohodnutou cenou je stále pro obě smluvní strany závazná, mohly vést Spotřebitele k faktické akceptaci jednostranné změny závazku a v důsledku k uhrazení plateb za dodávku plynu ve výši, na kterou by účastník řízení neměl nárok.

II.

Účastník řízení se uznává vinným ze spáchání přestupku podle ust. 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se dopustil jako držitel licence na obchod s plynem č. 241633992 tím, že v rozporu s ust. § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl nepravdivé informace, když dne 16. prosince 2021 v čase 16:02:53 v případě odběrného místa EIC [REDAKCE], zákazníka

fyzické podnikající osoby J [REDACTED] (dále jen „Zákaznice“), v informačním systému operátora trhu – společnosti OTE, a.s., IČO: 264 63 318, uvedl nepravdivou informaci, že mezi ním a Zákaznicí byla uzavřena smlouva o dodávkách plynu nebo smlouva o sdružených službách dodávky plynu.

III.

Podle ust. § 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona se účastníkovi řízení za spáchání 2 přestupků, a to přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ukládá **úhrnná pokuta ve výši**

40 000 Kč (slovy: čtyřicet tisíc korun českých),

která je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 18624.

IV.

Podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu a ust. § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, se účastníkovi řízení ukládá povinnost uhradit **náklady řízení ve výši paušální částky**

1 000 Kč (slovy: jeden tisíc korun českých).

Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 18624.

O d ů v o d n ě n í

I. Zjištění předcházející správnímu řízení

- [1] Šetřením vedeným Energetickým regulačním úřadem (dále také jen „správní orgán“ či „ERÚ“) pod sp. zn. 20674/2022-ERU bylo zjištěno, že účastník řízení mohl v rozporu s ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele užít nekalou obchodní praktiku. Správní orgán Záznamem o vložení do spisu č. j. 03318-2/2024-ERU ze dne 4. března 2024 vložil do správního spisu sp. zn. OSR-03318/2024-ERU spis šetření sp. zn. 20674/2022-ERU.
- [2] Šetřením vedeným pod sp. zn. 15158/2022-ERU bylo zjištěno, že účastník řízení mohl v rozporu s ust. § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona uvést nepravdivé informace při změně dodavatele. Správní orgán Záznamem o vložení do spisu č. j. 01480-2/2024-ERU ze dne 25. ledna 2024 vložil do správního spisu sp. zn. OSR-01480/2024-ERU spis šetření sp. zn. 15158/2022-ERU.

II. Průběh správního řízení

II. I. Správní řízení vedené pod sp. zn. OSR-03318/2024-ERU

- [3] Po vyhodnocení všech zjištěných skutečností zahájil ERÚ podle ust. § 78 zákona o odpovědnosti za přestupky v návaznosti na ust. § 46 správního řádu s účastníkem řízení správní řízení sp. zn. OSR-03318/2024-ERU z moci úřední pro podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele. Oznámení o zahájení správního řízení ze dne 13. března 2024, č. j. 03318-3/2024-ERU, bylo účastníkovi řízení doručeno téhož dne. Prostřednictvím oznámení o zahájení správního řízení byl účastník řízení současně poučen o právu podat návrhy na doplnění řízení ve smyslu ust. § 36 správního řádu a o možnosti požádat o nařízení ústního jednání ve smyslu ust. § 80 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv.

- [4] Dne 18. března 2024 zaslal účastník řízení správnímu orgánu přípis označený jako „Reakce na oznámení o zahájení správního řízení EIC [REDACTED]“, ve kterém se vyjádřil k předmětu řízení a doložil doklady o vyúčtování dodávek plynu pro odběrné místo Spotřebitele.

II. II. Správní řízení vedené pod sp. zn. OSR-01480/2024-ERU

- [5] Po vyhodnocení všech zjištěných skutečností zahájil ERÚ podle ust. § 78 zákona o odpovědnosti za přestupky v návaznosti na ust. § 46 správního řádu s účastníkem řízení správní řízení sp. zn. OSR-01480/2024-ERU z moci úřední pro podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona. Oznámení o zahájení správního řízení ze dne 25. ledna 2024, č. j. 01480-3/2024-ERU, bylo účastníku řízení doručeno téhož dne. Prostřednictvím oznámení o zahájení správního řízení byl účastník řízení současně poučen o právu podat návrhy na doplnění řízení ve smyslu ust. § 36 správního řádu a o možnosti požádat o nařízení ústního jednání ve smyslu ust. § 80 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv.
- [6] Dne 31. ledna 2024 zaslal správní orgán účastníkovi řízení Vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a doložit majetkové poměry, č. j. 01480-4/2024-ERU, které bylo účastníkovi řízení doručeno téhož dne. Správní orgán tímto přípisem účastníka řízení vyrozuměl v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu o možnosti vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí a o možnosti doložit majetkové poměry. Současně účastníka řízení vyrozuměl o tom, co tvoří podklady pro rozhodnutí ve věci.
- [7] Dne 12. února 2024 účastník řízení zaslal správnímu orgánu přípis označený jako „Vyjádření se k podkladům rozhodnutí a doložení majetkových poměrů“ z téhož dne, ve kterém se vyjádřil k vedenému správnímu řízení.

II. III. Společné správní řízení vedené pod sp. zn. OSR-04093/2024-ERU

- [8] Usnesením č. j. 04093-1/2024-ERU ze dne 19. března 2024 byla ve smyslu ust. § 140 odst. 1 správního řádu ve spojení s ust. § 88 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky spojena správní řízení vedená pod sp. zn. OSR-03318/2024-ERU a sp. zn. OSR-01480/2024-ERU do společného řízení.
- [9] Pod sp. zn. OSR-04093/2024-ERU je tak s účastníkem řízení vedeno společné správní řízení pro podezření ze spáchání dvou přestupků, a to přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona.
- [10] Dne 20. března 2024 bylo účastníkovi řízení doručeno vyrozumění o vedení společného řízení a o možnosti vyjádřit se a doložit majetkové poměry, na které účastník řízení už dále nereagoval.
- [11] Správní orgán s ohledem na průběh správního řízení a v souladu s ust. § 3 správního řádu dospěl k závěru, že veškeré podklady, které měl k dispozici k vedení správního řízení a následné vydání tohoto rozhodnutí, jsou úplné a dostačující pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2 správního řádu.

III. Popis skutkového stavu a právní hodnocení

- [12] Účastník řízení je právnickou osobou, a to obchodní společností, která je zapsaná ve Veřejném rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl 76766, vložka C.
- [13] Z úřední činnosti je správnímu orgánu známo, že účastník řízení je zároveň držitelem licence na obchod s plynem č. 241633992 s termínem zahájení výkonu licencované činnosti od 1. září 2016.

III. I. Nekalá obchodní praktika (výrok I.)

III. I. I. Popis skutkového stavu

- [14] Účastník řízení a Spotřebitel uzavřeli dne 5. února 2021 Smlouvu o sdružených službách dodávek plynu, obsaženou ve spise pod č. j. 20674-1/2022-ERU, na dobu dvou let ode dne zahájení dodávek, přičemž k zahájení dodávky plynu došlo dne 8. září 2021. V článku II výše uvedené smlouvy je stanoveno, že cena je neměnná pro období dvou let od zahájení dodávky. V příloze Smlouvy o sdružených službách dodávek plynu označené jako „Příloha smlouvy s výčtem odběrných míst a ceník“ je pevně stanovená cena ve výši 560 Kč/MWh a stálý plat ve výši 50 Kč/měsíc.
- [15] Dne 27. července 2022 zaslal účastník řízení Spotřebiteli oznámení o zvýšení ceny z téhož dne, obsažené ve spise pod č. j. 20674-1/2022-ERU (dále jen „Oznámení o zvýšení ceny“), ve kterém účastník řízení uvádí, že z důvodu složité situace na trhu je nucen od 1. září 2022 upravit cenu zemního plynu pro odběrné místo Spotřebitele, a to jejím zvýšením na cenu 1 290 Kč/MWh se stálým měsíčním platem 50 Kč/měsíc. V oznámení dále uvádí, že se stále jedná o výrazně nižší cenu oproti konkurenci, a dále Spotřebitele poučuje podle ust. § 11a odst. 5 energetického zákona, že v případě nesouhlasu s navýšením ceny má právo od smlouvy na dodávku elektřiny odstoupit nejpozději desátý den před dnem zvýšení ceny za dodávku elektřiny.
- [16] Dne 28. listopadu 2022 Spotřebitel zaslal účastníku řízení prostřednictvím e-mailové zprávy (obsažený ve spise pod č. j. 20674-1/2022-ERU) nesouhlas se změnou ceny dodávek plynu a trval na dodávkách plynu za cenu podle Smlouvy o sdružených službách dodávek plynu, tedy ve výši 560 Kč/MWh a stálý plat ve výši 50 Kč/měsíc. K výše uvedené e-mailové zprávě přiložil Spotřebitel rovněž tiskové vyjádření ERÚ o povinnosti dodavatelů energií dodržet smluvní ujednání, a dále účastníka řízení varuje, že pokud účastník řízení nedodrží cenu ujednanou ve Smlouvě o sdružených službách dodávek plynu, podá podnět k ERÚ.
- [17] Účastník řízení na výše uvedenou e-mailovou zprávu odpověděl dne 29. listopadu 2022, přičemž ve své odpovědi (obsažené ve spise pod č. j. 20674-1/2022-ERU) uvedl, že zvýšené náklady na Spotřebitele musí být přesunuty a také na něj přeneseny budou. Ve své odpovědi účastník řízení naznačuje, že zvýšení ceny vzniklo na základě rozhodnutí vlády, a pokud Spotřebitel se zvýšením ceny nesouhlasí, může si najít jiného dodavatele, za ještě vyšší cenu, nebo mohou celou situaci řešit soudně. Na závěr své odpovědi účastník řízení uvádí, že trvá na zvýšení ceny, protože je vstřícná a rozumná o 50 % nižší než cena zastropovaná a o 90 % levnější než aktuální tržní cena.
- [18] Účastník řízení v přípisu ze dne 27. prosince 2022 obsaženém ve spise pod č. j. 20674-6/2022-ERU uvedl, že smluvní dokumentaci nemá a že ji má určitě Spotřebitel, a že Spotřebitele pouze oslovil s žádostí o dohodu o navýšení ceny a že vzhledem k tomu, že Spotřebitel tuto odmítl, má stále nezměněnou cenu. Účastník řízení rovněž doložil ERÚ doklad o vyúčtování dodávek plynu č. [REDAKCE] ze kterého vyplývá, že účastník řízení vyúčtoval Spotřebiteli cenu ve výši 560 Kč/MWh a stálý plat ve výši 50 Kč/měsíc, tedy cenu v souladu se Smlouvou o sdružených službách dodávek plynu.

III. I. II. Právní úprava

- [19] Podle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.
- [20] Podle ust. § 2 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější. Podle ust. § 2 odst. 6 téhož zákona pachateli lze uložit vždy jen takový druh správního trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje.

- [21] Z hlediska posouzení odpovědnosti účastníka řízení za vytýkané jednání a uložení správního trestu jsou rozhodnými právními úpravami zákon o odpovědnosti za přestupky a zákon o ochraně spotřebitele. Zákon o odpovědnosti za přestupky byl v době od spáchání vytýkaného jednání účastníkem řízení novelizován naposledy zákonem č. 277/2019 Sb. s účinností od 1. ledna 2024. Zákon o ochraně spotřebitele byl naposledy novelizován zákonem č. 412/2023 Sb. s účinností ode dne 1. ledna 2024.
- [22] S ohledem na ust. § 2 odst. 1 a 6 zákona o odpovědnosti za přestupky proto správní orgán porovnal ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky a jeho novelizovaného znění a zákona o ochraně spotřebitele a jeho novelizovaného znění a dospěl k závěru, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, taktéž jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupků. Správní orgán proto neshledal důvod k použití zákona pozdějšího a postupoval při posuzování odpovědnosti účastníka řízení za vytýkané jednání i při ukládání sankce podle právní úpravy účinné v době, kdy bylo spácháno.
- [23] Přestupku ve smyslu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se dopustí výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel tím, že poruší zákaz používání nekalých obchodních praktik.
- [24] Podle ust. § 4 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele se nekalou obchodní praktikou rozumí zejména klamavé konání podle ust. § 5 nebo klamavé opomenutí podle ust. § 5a a agresivní obchodní praktika podle ust. § 5b. Obchodní praktiky, které se považují za nekalé za všech okolností, jsou uvedeny v příloze č. 1 a 2 tohoto zákona.
- [25] Podle ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele se užívání nekalých obchodních praktik před rozhodnutím ohledně koupě, v průběhu rozhodování a po učinění rozhodnutí zakazuje.
- [26] Podle ust. § 5a odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele se za klamavé opomenutí se také považuje, pokud prodávající podstatné informace uvedené v odstavci 1 zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem nebo v nevhodný čas vzhledem k okolnostem popsáním v odstavci 1 anebo neuvede obchodní záměr obchodní praktiky, není-li patrný ze souvislosti, a pokud to v obou případech vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.
- [27] Z výkladu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele vyplývá, že trestat lze pouze podnikatele, který se dopustil jednání (tj. užití nekalé obchodní praktiky), mezi nímž a způsobeným následkem je příčinná souvislost, tj. podnikatele, který přímo při své činnosti nekalou obchodní praktiku užije a který svým postavením vůči spotřebiteli spadá do zákonem vymezeného taxativního výčtu (tj. výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel).
- [28] Podle ust. § 2 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně spotřebitele se prodávajícím rozumí podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby.
- [29] Podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se spotřebitelem rozumí fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.
- [30] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. října 2014, č. j. 7 As 110/2014 - 52, či rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. listopadu 2015, č. j. 7 As 141/2015 - 38 (oba rozsudky se týkaly posouzení agresivní obchodní praktiky), musí vnitrostátní orgán při zjišťování, zda je obchodní praktika zakázaná dle zákona o ochraně spotřebitele, resp. směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu (dále jen „směrnice o nekalých obchodních praktikách“), postupovat následujícím způsobem. Nejprve je nutno vyhodnotit, zda uvedená obchodní praktika nese znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele, přičemž pro uvedené posouzení není nutné zohlednit otázku, zda předmětná praktika může narušit rozhodnutí průměrného spotřebitele o obchodní transakci. Pokud vnitrostátní orgán dospěje

k závěru, že dotčené jednání nespĺňuje kritéria řádné ze zakázaných praktik uvedených v příloze č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele, tak posuzuje, zda je obchodní praktika zakázána podle ust. ř 5b zákona o ochraně spotřebitele, tj. zda se jedná o agresivní obchodní praktiku. Teprve poté, co vnitrostátní orgán dospěje k závěru, že se nejedná o agresivní praktiku, může posuzovat, zda předmětná obchodní praktika napĺňuje znaky nekalé obchodní praktiky podle ust. ř 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele.

- [31] Závěry výše uvedené judikatury lze tedy obecně shrnout tak, že při určení, zda obchodní praktika představuje nekalou obchodní praktiku, je nejprve nutno stanovit, zda dotčená obchodní praktika napĺňuje znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v příloze č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele, resp. v příloze I. směrnice o nekalých obchodních praktikách (v tzv. „černé listině“). Pokud je taková praktika v příloze nalezena, není třeba ověřovat, zda jsou splněny obecné podmínky nekalých obchodních praktik vyjádřené v člancích 6 až 9 směrnice o nekalých obchodních praktikách a v ust. ř 5, ust. ř 5a a ust. ř 5b zákona o ochraně spotřebitele. Pokud posuzované jednání v tzv. černé listině obsaženo není, přistupuje se ke zkoumání, zda jsou naplněny podmínky tzv. malých generálních klauzulí (neboli tzv. „šedé listiny“), tj. obecné podmínky nekalých obchodních praktik vyjádřené v člancích 6 až 9 směrnice o nekalých obchodních praktikách a v ust. ř 5, ust. ř 5a a ust. ř 5b zákona o ochraně spotřebitele. Pokud se nejedná o klamavé konání, klamavé opomenutí či agresivní obchodní praktiku, přistoupí se k vyhodnocení otázky, zda daná obchodní praktika napĺňuje pojmové znaky generální klauzule nekalých obchodních praktik dle ust. ř 4 zákona o ochraně spotřebitele či dle článku 5 odst. 2 směrnice o nekalých obchodních praktikách.

III. I. III. Právní hodnocení

- [32] V průběhu správního řízení bylo zjiřtěno a prokázáno, že účastník řízení je právnickou osobou a držitelem licence na obchod s plynem a licence na obchod s elektřinou, přičemž povaha jeho činnosti (podnikání) spočívá v prodeji elektřiny/plynu, resp. v poskytování sdružených služeb dodávky elektřiny/plynu, kdy subjekt nejen že dodává zákazníkům elektřinu/plyn, ale také jim zajiřtřuje na vlastní jméno a na vlastní účet dopravu elektřiny/plynu a související služby. Z uvedeného tedy vyplývá, že účastník řízení vůči zákazníkům (a tedy i Spotřebiteli) vystupoval jako prodávající ve smyslu ust. ř 2 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně spotřebitele.
- [33] V rámci správního řízení bylo dále zjiřtěno, že Spotřebitel v rámci smluvních vztahů s účastníkem řízení vystupoval jako nepodnikající fyzická osoba, která nejednala v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Správní orgán tak usuzuje ze skutečnosti, že ve Smlouvě o sdružených službách dodávek plynu je Spotřebitel charakterizován datem narození a bydliřtřem, nikoliv identifikačním číslem a místem podnikání. Rovněž Smlouva o sdružených službách dodávky plynu je doplněná už v nadpisu o informaci, že se jedná o smlouvu určenou pro domácnost. Spotřebitel tak napĺňuje definici spotřebitele podle ust. ř 2 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.
- [34] V rámci správního řízení bylo zjiřtěno a prokázáno, že účastník řízení uzavřel se Spotřebitelem dne 5. února 2021 Smlouvu o sdružených službách dodávek plynu. Z článku II. Smlouvy o sdružených službách dodávek plynu vyplývá, že cena je platná po celou dobu trvání smlouvy. Článek II. konkrétně uvádí, že cena je neměnná pro období dvou let od zahájení dodávky, tj. ode dne 8. září 2021. V příloze Smlouvy o sdružených službách dodávek plynu označené jako „Příloha smlouvy s výčtem odběrných míst a ceník“ je pevně stanovená cena ve výři 560 Kč/MWh a stálý plat ve výři 50 Kč/měřic.
- [35] Cena zemního plynu tak byla stanovená jakožto garantována (pevná cena) na období dvou let (tj. do 8. září 2023) a účastník řízení nebyl oprávněn jednostranně cenu změnit.
- [36] Rovněž bylo zjiřtěno a prokázáno, že účastník řízení i přes skutečnost, že výše uvedená smlouva byla stále platná a s ní i cenové ujednání, zaslal dne 27. července 2022 Spotřebiteli Oznámení o zvýření ceny, ve kterém uvádí, že zvyšuje cenu na 1 290 Kč/MWh se stálým měsíčním platem 50 Kč/měřic, přičemž toto zvýření prezentoval jako pevně dané. Ke skutečnosti, že zvýření ceny je pevně stanovené a pro Spotřebitele povinné, přispívá i následné poučení Spotřebitele o jeho právu odstoupit od smlouvy

v případě nesouhlasu s vyšší cenou. Poučení o odstoupení sice odkazuje na špatné ustanovení energetického zákona platné v té době, a navíc zmiňuje dodávky elektřiny, a nikoliv plynu, avšak jeho záměrem je zjevně utvrdit Spotřebitele o neměnnosti nové vyšší ceny za dodávku plynu.

- [37] Správní orgán podle závěrů rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 23. října 2014, č. j. 7 As 110/2014 - 52, a ze dne 6. listopadu 2015, č. j. 7 As 141/2015 - 38, přistoupil ke zjišťování, zda je popsána obchodní praktika účastníka řízení zakázaná podle zákona o ochraně spotřebitele, resp. směrnice o nekalých obchodních praktikách. Nejprve vyhodnocoval, zda uvedená obchodní praktika nese znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele. Správní orgán po prostudování nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele dospěl k závěru, že posuzovaná obchodní praktika nespĺňuje kritéria žádná ze zakázaných praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele.
- [38] Správní orgán proto přistoupil k posouzení, zda popsána obchodní praktika napĺňuje pojmové znaky nekalé praktiky podle ust. § 5, ust. § 5a a ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele, tj. zda se jedná o klamavé konání, klamavé opomenutí či agresivní obchodní praktiku. Po prostudování nekalých obchodních praktik uvedených v ust. § 5 a ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele dospěl správní orgán k závěru, že posuzované obchodní praktiky nespĺňují kritéria žádná u uvedených praktik. K posouzení obchodní praktiky jako klamavého opomenutí dle ust. § 5a zákona o ochraně spotřebitele uvádí správní orgán následující.
- [39] Ve smyslu ust. § 5a odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele se za klamavé opomenutí považuje, pokud prodávající podstatné informace zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem nebo v nevhodný čas anebo neuvede obchodní záměr obchodní praktiky, není-li patrný ze souvislosti, a pokud to v obou případech vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.
- [40] Správní orgán je toho názoru, že opomenutí účastníka řízení, tj. neuvedení podstatné informace Spotřebiteli spočívající v tom, že není oprávněn jednostranně změnit obsah závazku vyplývající ze Smlouvy o sdružených službách dodávek plynu a v ní fixně stanovenou cenu, je s ohledem na předchozí komunikaci a následné jednání účastníka řízení klamavé.
- [41] Spotřebitel byl totiž v důsledku tohoto opomenutí uveden v omyl a mohl důvodně předpokládat, že musí akceptovat účastníkem řízení jednostranně změněnou cenu, neboť v opačném případě musí závazkový vztah s účastníkem řízení ukončit a změnit dodavatele, přičemž tyto zdánlivé volby vyvolané zatajením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k popsávanému jednostrannému zásahu do závazkového vztahu a o tom, že původní smlouva s dohodnutou cenou je stále pro obě smluvní strany závazná, mohly vést Spotřebitele k faktické akceptaci jednostranné změny závazku a v důsledku k uhrazení plateb za dodávku plynu ve výši, na kterou by účastník řízení neměl nárok.
- [42] Účastník řízení během správního řízení uvedl, že Spotřebitele pouze oslovil s žádostí o dohodu o navýšení ceny a že vzhledem k tomu, že Spotřebitel tuto odmítl, má stále nezměněnou cenu (což doložil dokladem o vyúčtování dodávek plynu č. ██████████). K tomuto správní orgán uvádí, že Oznámení o zvýšení ceny nelze v žádném případě chápat jako žádost o dohodu o navýšení ceny, a to již z celkového obsahu a znění výše uvedeného oznámení. V oznámení je zvýšení ceny prezentováno jako definitivní a neobsahuje žádnou žádost o jednání o nové ceně, nebo aspoň žádost o akceptaci nové ceny. Naopak výše uvedené oznámení obsahuje poučení o právu spotřebitele na odstoupení pro jednostranné zvýšení ceny ze strany účastníka řízení.
- [43] Skutečnost, že se nejedná o žádost o dohodu o navýšení ceny, ale o pokus o jednostrannou změnu smluvního závazku, potvrzuje i e-mailová zpráva zasláná účastníkem řízení Spotřebiteli dne 29. listopadu 2022, ve které účastník řízení uvádí, že zvýšené náklady na Spotřebitele musí být přesunuty a také na něj přeneseny budou. Dále účastník řízení v této zprávě naznačuje, že zvýšení ceny

vzniklo na základě rozhodnutí vlády, a pokud Spotřebitel se zvýšením ceny nesouhlasí, může si najít jiného dodavatele, za ještě vyšší cenu, nebo mohou celou situaci řešit soudně.

- [44] Účastník řízení dále dne 15. března 2024 v reakci na oznámení o zahájení správního řízení uvedl, že Spotřebitel je velký potíživista, který stále hledá problém, a že smluvní vztah se Spotřebitelem měl jiné parametry a cena byla stanovená ceníkem, který mohl být změněn v případě vývoje cen na trhu, a že účastník řízení na základě chování Spotřebitele a jeho stížností z dobré vůle cenu nezměnil a vyúčtoval mu cenu podle Smlouvy o sdružených službách dodávek plynu.
- [45] K tomu správní orgán uvádí, že ve Smlouvě o sdružených službách dodávek plynu je jasně v článku II. uvedeno, že individuální cena je neměnná pro období dvou let od zahájení dodávky. Z výše uvedené smlouvy a ani z žádného jiného předloženého dokumentu nevyplývá, že by účastník řízení měl právo na jednostranné zvýšení ceny v případě změny cen na trhu.
- [46] Správní orgán dále poukazuje na skutečnost, že jednotlivé vyjádření účastníka řízení jsou značně rozporné, když nejdříve uvádí, že se jednalo o žádost o dohodu o navýšení ceny, aby později tvrdil, že cenu zvýšil oprávněně a jen díky skutečnosti, že je Spotřebitel potíživista došlo k zachování staré nižší ceny.
- [47] K samotné nekalosti obchodní praktiky postačí pouhá způsobilost podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, přičemž je již nerozhodné, zda bylo chování spotřebitele skutečně ovlivněno. Není tak důležitý výsledek, ale podstata samotné praktiky a její vliv na spotřebitele.
- [48] Účastník řízení mohl zaslaným Oznámením o zvýšení ceny podstatně narušit chování Spotřebitele, neboť tento mohl na základě poučení o odstoupení od smlouvy, smlouvu uzavřenou s účastníkem řízení skutečně vypovědět nebo mohl fakticky akceptovat jednostranné změny závazku a v důsledku uhradit platbu za dodávku plynu ve výši, na kterou by účastník řízení neměl nárok. Skutečnost, že účastník řízení vyúčtoval Spotřebiteli cenu stanovenou v Smlouvě o sdružených službách dodávek plynu, nezbavuje účastníka řízení odpovědnosti.
- [49] Správní orgán tak uzavírá, že účastník řízení jakožto prodávající užil vůči zákazníkovi nekalou obchodní praktiku ve smyslu ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele, ve spojení s ust. § 5a odst. 2 téhož zákona ve formě klamavého opomenutí.

III. I. IV. Formální a materiální stránka přestupku

- [50] Správní orgán má tak za zjištěné a prokázané, že účastník řízení jakožto prodávající v rozporu s ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele užil nekalou obchodní praktiku, konkrétně klamavé opomenutí ve smyslu ust. § 5a odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s ust. § 4 odst. 3 téhož zákona, a že jednáním účastníka řízení byla naplněna formální stránka přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.
- [51] V souvislosti s naplněním formální stránky přestupku se správní orgán musel zabývat rovněž naplněním tzv. materiální stránky přestupku (škodlivosti jednání pro společnost) tak, jak vyplývá ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 17/2007-135, ze dne 31. května 2007), resp. z ust. § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky.
- [52] Co se týče materiální stránky přestupku, tak v daném případě konkrétní společenská škodlivost spočívala v narušení veřejného zájmu na ochraně práv spotřebitele, neboť účastník řízení tím, že Spotřebiteli nesdělil, že není oprávněn jednostranně měnit obsah závazku, a zvýšil cenu za dodávku plynu, zhoršil postavení Spotřebitele, když tento mohl na základě Oznámení o zvýšení ceny od pro něj výhodné smlouvy s účastníkem řízení odstoupit nebo fakticky akceptovat jednostranné zvýšení ceny a hradit účastníku řízení částky, na které neměl nárok. Přičemž Spotřebitel nepředpokládal větší finanční zatížení v rámci plateb za dodávky plynu, jelikož měl za to, že cena bude po určitou dobu neměnná. Kdyby na trhu s energetikou docházelo k takovému protiprávnímu jednání běžně, jednalo by se zcela

nepochybně o absolutně neudržitelný stav, který by byl v rozporu se zájmy společnosti a způsobil by značné oslabení při uplatňování práv zákazníků. Nekalé obchodní praktiky totiž významným způsobem poškozují spotřebitele a mohou vést k vytvoření překážek řádného fungování vnitřního trhu a narušení hospodářské soutěže.

- [53] S ohledem na výše uvedené tak správní orgán uzavírá, že uvedené jednání účastníka řízení vůči Spotřebiteli dosahuje vyšší míry společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti, než je míra nižší než nepatrná, a proto je nutné konstatovat, že je naplněna také materiální stránka přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

III. II. Uvedení nepravdivé informace v systému OTE

III. II. I. Popis skutkového stavu

- [54] Dne 13. března 2017 Zákaznice uzavřela smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. PO/2017/00367 (obsaženou ve spise pod č. j. 01480-5/2024-ERU) se společností MDI Energy s.r.o., IČO: 021 06 159, kterou vypověděla dne 24. září 2021, neboť téhož dne uzavřela smlouvu o sdružených službách dodávky plynu se společností innogy Energie, s.r.o., IČO: 499 03 209, se zahájením dodávek od 1. ledna 2022 (obsaženou ve spise pod č. j. 15158-2/2022-ERU).
- [55] Z výpisu z informačního systému OTE, obsaženého pod č. j. 15158-3/2022-ERU, vyplývá, že společnost innogy Energie, s.r.o. dne 16. prosince 2021 v čase 6:31:15 zadala v informačním systému OTE požadavek na změnu dodavatele plynu u odběrného místa Zákaznice EIC [REDAKCE] a to s požadovaným zahájením dodávek plynu od 1. ledna 2022.
- [56] V tentýž den 16. prosince 2021 v čase 16:02:53 zadal účastník řízení v informačním systému OTE rovněž požadavek na změnu dodavatele plynu u předmětného odběrného místa na sebe, a to s požadovaným zahájením dodávek plynu ode dne 1. ledna 2022, neboť mezi účastníkem řízení a Zákaznicí mělo dojít k uzavření smlouvy v prostorách obvyklých k podnikání. Účastník řízení smlouvu se Zákaznicí na základě, které učinil výše uvedený požadavek u OTE, nedoložil.
- [57] Na základě požadavku účastníka řízení na změnu dodavatele plynu v informačním systému OTE nedošlo k přechodu odběrného místa Zákaznice ke společnosti innogy Energie, s.r.o. Kvůli hrozícímu odpojení odběrného místa Zákaznice uzavřela dne 3. ledna 2022 se společností MDI Energy s.r.o. smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. P/2022/00420, a to na dobu neurčitou (obsaženou ve spise pod č. j. 15158-2/2022-ERU).
- [58] Z dokumentů obsažených pod č. j. 15158-2/2022-ERU vyplývá, že dne 17. února 2022 byla Zákaznici společností innogy Energie, s.r.o. vystavena smluvní pokuta ve výši 10 000 Kč za porušení sjednaných podmínek, a to dokladem č. [REDAKCE] ne 27. února 2022 Zákaznice ve spolupráci se společností MDI Energy, s.r.o. podala reklamaci předmětné smluvní pokuty pod č. [REDAKCE] Reklamacie byla společností innogy Energie, s.r.o. zamítnutá dne 21. dubna 2022, přičemž smluvní pokuta měla být uhrazena do 2. května 2022.
- [59] Z výpisu z informačního systému OTE dále vyplývá, že jako dodavatel byl v informačním systému OTE v období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022 uveden účastník řízení.

III. II. II. Právní úprava

- [60] Podle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.
- [61] Podle ust. § 2 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li

to pro pachatele přestupku příznivější. Podle ust. § 2 odst. 6 téhož zákona pachateli lze uložit vždy jen takový druh správního trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje.

- [62] Z hlediska posouzení odpovědnosti účastníka řízení za vytykané jednání a uložení správního trestu jsou rozhodnými právními úpravami zákon o odpovědnosti za přestupky a energetický zákon. Zákon o odpovědnosti za přestupky byl v době od spáchání vytykaného jednání účastníkem řízení novelizován naposledy zákonem č. 277/2019 Sb. s účinností od 1. ledna 2024. Energetický zákon byl naposledy novelizován s účinností ode dne 1. dubna 2024.
- [63] S ohledem na ust. § 2 odst. 1 a 6 zákona o odpovědnosti za přestupky proto správní orgán porovnal ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky a jeho novelizovaného znění a energetického zákona a jeho novelizovaného znění a dospěl k závěru, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupků. Správní orgán proto neshledal důvod k použití zákona pozdějšího a postupoval při posuzování odpovědnosti účastníka řízení za vytykané jednání i při ukládání sankce podle právní úpravy účinné v době, kdy bylo spácháno.
- [64] Přestupku ve smyslu ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona se dopustí držitel licence na obchod s plynem tím, že poruší některou z povinností uvedených v ust. § 61 odst. 2 energetického zákona.
- [65] Podle ust. § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona je obchodník s plynem povinen uvádět pravdivé a úplné informace při provádění úkonů prostřednictvím informačního systému operátora trhu, které jsou nezbytné k uskutečnění volby nebo změny dodavatele plynu nebo jinak souvisí s plněním závazků ze smlouvy o dodávce plynu nebo smlouvy o sdružených službách dodávky plynu.
- [66] Postup při změně dodavatele plynu upravuje vyhláška č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, v rozhodném znění (dále jen „Vyhláška“).
- [67] V ust. § 113 odst. 6 Vyhlášky je uvedeno, že operátor trhu vyřizuje žádosti o uskutečnění změny dodavatele v pořadí, v jakém byly operátorem trhu obdrženy. Podá-li žádost více účastníků trhu s plynem pro totéž odběrné místo se shodným požadovaným datem účinnosti změny dodavatele, považuje se za účinnou změna dodavatele, kterou operátor trhu zaregistroval jako poslední. V takovém případě operátor trhu informuje o plánovaném uskutečnění změny dodavatele a oznámí registraci změny dodavatele všem dodavatelům a subjektům zúčtování, kteří jsou změnou dodavatele dotčeni.

III. II. III. Právní hodnocení

- [68] Ze své úřední činnosti je ERÚ známo, že účastník řízení je držitelem licence na obchod s plynem č. 241633992. Na účastníka řízení se tedy vztahují povinnosti stanovené v ust. § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona.
- [69] V rámci správního řízení bylo zjištěno, že účastník řízení zadal dne 16. prosince 2021 v čase 16:02:53 do informačního systému OTE požadavek na změnu dodavatele plynu do odběrného místa Zákaznice, přičemž uvedl, že smlouva o dodávkách plynu nebo o sdružených dodávky plynu měla být uzavřena v prostorách obvyklých k podnikání se zahájením dodávek od 1. ledna 2022. Účastník řízení během správního řízení tuto smlouvu ERÚ nepředložil, a ani během správního řízení netvrdil, že by kdy byla se Zákaznicí sjednána.
- [70] Účastník řízení během správního řízení namítal ve vyjádření ze dne 12. února 2024 obsaženého ve spise pod č. j. 01480-5/2024-ERU, že o zajištění dodávek plynu do odběrného místa Zákaznice požádala účastníka řízení společnost MDI Energy s.r.o., přičemž společnost MDI Energy, s.r.o. se prezentovala jako společnost, která je oprávněná dodávky plynu do uvedeného odběrného místa dodávat a že ji od

Zákaznice byla udělena plná moc k zastupování, přičemž jako důkaz předložil účastník řízení plnou moc ze dne 13. března 2017.

- [71] K tomuto tvrzení účastníka řízení správní orgán uvádí, že doložená plná moc byla udělena dne 13. března 2017 v návaznosti na uzavření smlouvy o sdružených dodávek plynu č. [REDAKCE], přičemž zcela jasně souvisela pouze s výše uvedenou smlouvou. Výše uvedená smlouva a spolu s ní i na ní navázaná plná moc byly Zákaznicí vypovězeny dne 24. září 2021. Účastník řízení ji tak nemohl považovat za dostatečný právní titul k tomu, aby dne 16. prosince 2021 v informačním systému OTE provedl požadavek na změnu dodavatele plynu do odběrného místa Zákaznice. Správní orgán nad to uvádí, že společnost MDI Energy, s.r.o. a účastník řízení jsou provázanými právními osobami, kdy jejich jednatel i jediný společník je Ing. Břetislav Novosad. Přičemž správní orgán má za nepravděpodobné, že by účastník řízení nebyl prostřednictvím svého jednatele a jediného společníka obeznámen se skutečností, že výše uvedená smlouva byla vypovězená, a že on nemá žádný titul k vznesení požadavku na změnu dodavatele plynu v informačním systému OTE, a ani k dodávkám plynu do odběrného místa Zákaznice.
- [72] V rámci správního řízení bylo tedy zjištěno, že účastník řízení neměl žádný právní titul k vznesení požadavku dne 16. prosince 2021 do informačního systému OTE na zahájení dodávek plynu do odběrného místa Zákaznice. Účastník řízení nedoložil, že by s ním Zákaznice, kdy uzavřela jakoukoliv smlouvu o sdružených službách dodávek plynu. Zákaznice uzavřela smlouvu o sdružených službách dodávek plynu se společností MDI Energy, s.r.o., kterou dne 16. prosince 2021 vypověděla. Zákaznice podle svého vyjádření s účastníkem řízení nikdy nejednala a nepodepisovala s ním žádnou smlouvu o sdružených službách dodávek plynu, její vůlí bylo přejít k novému dodavateli plynu, a to společnosti innogy Energie, s.r.o.
- [73] ERÚ má tedy za prokázané, že účastník řízení během procesu změny dodavatele uvedl v informačním systému OTE nepravdivé informace, když dne 16. prosince 2021 v čase 16:02:53 uvedl, že se Zákaznicí uzavřel smlouvu o sdružených službách dodávek plynu, a to v prostorách obvyklých k podnikání.
- [74] Na základě této nepravdivé informace nedošlo ke změně dodavatele na společnost innogy Energie, s.r.o., se kterou Zákaznice původně uzavřela smlouvu o sdružených službách dodávek plynu, a to na základě ust. § 113 odst. 6 Vyhlášky, neboť účastník řízení podal požadavek do informačního systému OTE dne 16. prosince 2021 v čase 16:02:53, tedy později než společnost innogy Energie, s.r.o., která podala žádost do informačního systému v témže dni v čase 6:31:15. Zákaznici byla rovněž díky této nepravdivé informaci vyúčtována společností innogy Energie s.r.o. smluvní pokuta ve výši 10 000 Kč, kterou byla povinná uhradit ke dni 2. května 2022.
- [75] Správní orgán tak uzavírá, že účastník řízení během procesu změny dodavatele uvedl v informačním systému OTE nepravdivé informace v rozporu s ust. § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona, čímž spáchal přestupek podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona

III. II. IV. Formální a materiální stránka přestupku

- [76] Správní orgán má tak za zjištěné a prokázané, že účastník řízení jakožto držitel licence na obchod s plynem č. 241633992 v rozporu s ust. § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona uvedl při změně dodavatele v informačním systému OTE nepravdivou informaci, čímž naplnil formální stránku přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona.
- [77] V souvislosti s naplněním formální stránky přestupku se správní orgán musel zabývat rovněž naplněním tzv. materiální stránky přestupku (škodlivosti jednání pro společnost) tak, jak vyplývá ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 17/2007-135, ze dne 31. května 2007), resp. z ust. § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky.
- [78] Ust. § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona má význam jako právní nástroj umožňující efektivní kontrolu, zda dodavatel při procesu změny dodavatele plní své povinnosti. Účastník řízení však

v posuzovaném případě uvedl prostřednictvím informačního systému OTE nepravdivé informace, že mezi ním a Zákaznicí byla uzavřena smlouva o dodávce plynu, a to v prostorách obvyklých k podnikání, přestože tato smlouva nikdy uzavřena nebyla. Na základě této nepravdivé informace byla Zákaznici vystavená smluvní pokuta ve výši 10 000 Kč a nebyla provedena změna dodavatele na společnost innogy Energie, s.r.o., jak bylo původně vůlí Zákaznice.

- [79] V jednání účastníka řízení je tedy možné shledat jistou společenskou škodlivost spočívající v narušení veřejného zájmu na ochraně práv zákazníků, konkrétně byla narušená svobodná vůle Zákaznice a zákonem stanovené právo týkající se výběru dodavatele plynu. Kdyby na trhu s energiemi docházelo k takovému jednání běžně, jednalo by se zcela nepochybně o absolutně neudržitelný stav, který by byl v rozporu se zájmy společnosti a způsobil by značné oslabení práv zákazníků.
- [80] Správní orgán navíc podotýká, že již skutečnost, že zákonodárce porušení určitého zákazu označil za přestupek, vyjadřuje určitou minimální typovou míru společenské škodlivosti, kterou je nutno takovému jednání přičítat. Lze tedy obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. V daném případě jsou naplněny formální znaky přestupku, zároveň je přítomen i materiální znak ve formě minimálně nepatrné škodlivosti a teprve při stanovení sankce bude správní orgán materiální stránku posuzovat a sankci individualizovat, a to právě s ohledem na „míru“ materiální stránky. Takový postup plně koresponduje rovněž s preventivně-ochrannou funkcí správního trestu.
- [81] S ohledem na výše uvedené tak správní orgán uzavírá, že uvedené jednání účastníka řízení vůči Zákaznici dosahuje vyšší míry společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti, než je míra nižší než nepatrná, a proto je nutné konstatovat, že je naplněna také materiální stránka přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona.

III. III. Odpovědnost za přestupky

- [82] Správní orgán se dále zabýval otázkou, zda nejsou naplněny podmínky uvedené v ust. § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, tedy zda účastník řízení za vytýkaný přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Z podkladů, které měl správní orgán k dispozici, nevyplývá, že by nastala jakákoliv objektivní zákonem předvídaná situace, která by umožnila liberaci účastníka řízení z vytýkaných přestupků.
- [83] Správní orgán v této souvislosti upozorňuje na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. června 2014, č. j. 9 A 39/2011-44, z něhož vyplývá, že pokud jde o důkazní břemeno ohledně prokázání toho, zda právnická osoba, které je vytýkáno spáchání přestupku, vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti stanovené zákonem zabránila, nese takové důkazní břemeno ve správním řízení ona sama, a nikoliv správní orgán. Správní orgán pouze posuzuje důvodnost liberačních důvodů, které účastník řízení o přestupku prokazuje.
- [84] Nad rámec uvedeného správní orgán konstatuje, že charakteristickým znakem přestupků právnických osob a podnikajících fyzických osob je to, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních povinností bez ohledu na zavinění. Jedná se o objektivní odpovědnost, tedy odpovědnost za výsledek. Je tedy věcí účastníka řízení, aby si při výkonu své činnosti počínal tak, aby neporušil povinnosti dané zákonem o ochraně spotřebitele nebo energetickým zákonem a nepoškodil těmito zákony chráněné zájmy.
- [85] Správní orgán tak vzhledem k výše uvedenému nepochybně zjistil a prokázal, že se účastník řízení výše popsanými skutky dopustil spáchání 2 přestupků, a to přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, a je za ně také odpovědný.

IV. Uložení správního trestu

- [86] V rámci vedeného správního řízení bylo zjištěno a prokázáno, že se účastník řízení dopustil celkem 2 přestupků, a to přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a přestupku podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona.
- [87] Jednání, kterým se obviněný dopustil spáchání více přestupků, právní teorie označuje za jejich souběh, který je definován jako případ, kdy stejný pachatel spáchal dva nebo více přestupků dříve, než byl za některý z nich pravomocně potrestán. V tomto případě se jednalo o vícečinný souběh nestejnorodý, kdy účastník řízení více činy naplnil různé skutkové podstaty přestupků.
- [88] Podle ust. § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky se za dva nebo více přestupků téhož pachatele projednaných ve společném řízení uloží správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný. Jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, uloží se správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejzávažnější.
- [89] Správní orgán proto přistoupil k vyhodnocení, který ze dvou přestupků je nejpřísněji trestný, příp. jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, který z vytykávaných přestupků je závažnější.
- [90] Podle ust. § 24 odst. 17 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele uložit za přestupek podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) téhož zákona pokutu do výše 5 000 000 Kč.
- [91] Podle ust. § 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona je možné za přestupek podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) téhož zákona udělit pokutu do 50 000 000 Kč nebo 1% z čistého obrátu dosaženého držitelem licence za poslední ukončené účetní období.
- [92] Z výše uvedeného je tedy patrné, že přísněji trestný je přestupek podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, neboť zákonodárce za spáchání tohoto přestupku stanovil vyšší horní hranici sazby pokuty.
- [93] Správní orgán tedy přistoupil k uložení správního trestu podle ustanovení vztahujícího se na tento (nejzávažnější) přestupek, tzn. k uložení správního trestu dle ust. § 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona.
- [94] Správní orgán na tomto místě konstatuje, že logickým výkladem ust. § 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona je možné dojít k tomu, že pokuta za přestupek vzhledem k jeho závažnosti ukládaná podle dalších zjištěných okolností v rozmezí od samé spodní hranice zákonem stanoveného rozpětí, tedy jako pokuta naprosto minimální, až po samu horní hranici zákonem stanoveného rozpětí, tedy jako pokuta ve výši 50 000 000 Kč, nebo jako pokuta do výše 1% z čistého obrátu dosaženého držitelem licence za poslední ukončené účetní období, a to podle toho, která částka je vyšší. Znamená to, že je-li v případě spáchání mimořádně závažného přestupku ukládána pokuta vyšší než 50 000 000 Kč držiteli licence, jehož majetkové poměry to dovolují, nesmí současně překročit 1% z čistého obrátu dosaženého za poslední ukončené účetní období, a naopak – překračuje-li ukládaná pokuta 1% z čistého obrátu držitele licence, nesmí zároveň překročit částku ve výši 50 000 000 Kč.
- [95] Podle ust. § 35 zákona o odpovědnosti za přestupky lze za přestupek uložit správní trest ve formě (i) napomenutí, (ii) pokuty, (iii) zákazu činnosti, (iv) propadnutí věci nebo náhradní hodnoty či (v) zveřejnění rozhodnutí o přestupku.
- [96] Jelikož energetický zákon neumožňuje ve smyslu ust. § 47 odst. 2 a ust. § 50 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky uložit pachateli správní trest ve formě zákazu činnosti či zveřejnění rozhodnutí o přestupku a ani z povahy provedení vytykávaného skutku účastníka řízení tomuto nelze uložit propadnutí věci nebo náhradní hodnoty ve smyslu ust. § 48 a § 49 zákona o odpovědnosti za přestupky, přichází co do druhu správního trestu ukládaného účastníkovi řízení pouze napomenutí či pokuta. Správní orgán má za to, že správní trest ve formě napomenutí není v oblasti dozoru ERÚ

ve vztahu ke spáchanému přestupku přílehlavý, zejména s ohledem na jeho povahu ve smyslu ust. § 37 písm. a) a ust. § 38 zákona o odpovědnosti za přestupky.

- [97] S ohledem na skutkové okolnosti dospěl správní orgán k závěru, že v daném případě nebyly naplněny ani podmínky, které by umožňovaly případně upuštění od uložení správního trestu.
- [98] Správní orgán s ohledem na výše uvedené vyhodnotil jako zákonné, vhodné a účelné v daném případě uložit správního trest ve formě pokuty.
- [99] Při stanovení konkrétní výměry pokuty správní orgán přihlédl ke všem skutečnostem zjištěným ve správním řízení. Zejména přihlédl ve smyslu ust. § 37 písm. a) a c) zákona o odpovědnosti za přestupky k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti účastníka řízení. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.
- [100] Správní orgán se zabýval zejména závažností spáchaného přestupku, kdy má za to, že spáchaný přestupek je závažný, a to zejména s ohledem na to, že účastník řízení zneužil svého postavení v rámci změny dodavatele plynu v informačním systému OTE, čímž znemožnil změnu na dodavatele plynu svobodně zvoleného Zákaznicí, a Zákaznici dále vystavil povinnosti uhradit smluvní pokutu ve výši 10 000 Kč. Uváděním nepravdivých informací v obecné rovině současně může dojít k znesnadnění výkonu kontroly ERÚ, který vychází z dat evidovaných v informačním systému OTE.
- [101] Správní orgán s ohledem na ust. § 38 písm. a) a b) zákona o odpovědnosti za přestupky považuje vykazování nepravdivých informací a ve svém důsledku obecné klamání zákazníků na trhu s energiemi za velmi závažné, neboť tento trh vykazuje jistá specifika oproti trhům s jinými výrobky či službami. Tento trh je charakterizován velmi oslabeným postavením odběratelů vůči dodavatelům. Účastník řízení uvedením nepravdivé informace při změně dodavatele zneužil nerovného postavení Zákaznice, když dosáhl toho, že změna na jiného dodavatele plynu fakticky neproběhla podle volby Zákaznice. Pokud by k takovým praktikám ze strany dodavatelů docházelo běžně, stal by se trh s energiemi zcela nekontrolovatelným a závislým na libovůli dodavatele, nikoliv na svobodné vůli odběratelů. Takové praktiky by v neposlední řadě měly negativní vliv též na ostatní dodavatele energií, kteří postupují v souladu se zákonem.
- [102] Správní orgán jako výrazně přitěžující okolnost podle ust. § 40 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky hodnotí skutečnost, že účastník řízení posuzovaný přestupek spáchal ve vícečinném souběhu s dalším přestupkem, a to přestupkem podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.
- [103] Právě souběh s porušením zákona o ochraně spotřebitele spáchaným nekalou obchodní praktikou, považuje ERÚ za obecně velmi závažný ve vztahu k zájmu chráněnému zákonem, byť jde o jednání méně trestné.
- [104] Při stanovení výše pokuty je nutno také zohledňovat opakovanost porušování zákona ze strany účastníka řízení, ať už z pohledu neustálého porušování totožných ustanovení a právních předpisů nebo celkové nedisciplinovanosti při jejich dodržování v celém jejich spektru. Na straně účastníka řízení je třeba uvést, že účastník řízení za posledních pět let není evidován v rámci žádného správního řízení, v němž by bylo pravomocně rozhodnuto o vině účastníka řízení za porušení ustanovení zákona ve věcné působnosti ERÚ, což je zohledněno při stanovení výše pokuty jako polehčující okolnost.
- [105] Ve smyslu ust. § 39 a ust. § 40 zákona o odpovědnosti za přestupky již správnímu orgánu nejsou v posuzované věci žádné další polehčující či přitěžující okolnosti známy.
- [106] Co se týče osoby pachatele přestupku vycházel správní orgán při stanovení výše pokuty ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. dubna 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133), z níž vyplývá, že správní orgán ukládající pokutu za správní delikt je povinen přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby

pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.

- [107] V souvislosti s výše uvedeným se tedy správní orgán při stanovení výše pokuty zabýval také otázkou majetkových poměrů účastníka řízení. Platí, že správní orgán při zjišťování osobních a majetkových poměrů vychází z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Zároveň však platí, že nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn (nikoliv povinen) stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem.
- [108] Podle judikatury českých soudů musí konkrétní forma postihu a jeho výše působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i ostatní nositele obdobných povinností, jaké přísluší účastníku řízení, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v materiální sféře pachatele, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by však byl pro něj likvidačním. To znamená, že uložená pokuta musí být v takové výši, aby byla způsobilá plnit své základní funkce, tedy funkci represivní a preventivní. Toho je schopná jen v případě, že je natolik významná pro daného rušitele, že se mu porušení právních povinností v ostatních případech nevyplatí. Pokuta musí tedy mít pro pachatele odstrašující účinek, aby se obával možné sankce a nedocházelo k opětovnému porušení právních povinností z jeho strany.
- [109] Likvidační pokuta ve vztahu k podnikajícím osobám je podle judikatury taková, která je způsobilá pachateli sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo se v důsledku takové pokuty může stát na dlouhou dobu v podstatě jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti splácení této pokuty a zároveň je zde reálné riziko, že se pachatel, případně i jeho rodina (jde-li o podnikající fyzickou osobu) na základě této pokuty dostanou do existenčních potíží. O zjevně nepřiměřenou výši sankce nejde v případě, kdy pokuta byla uložena těsně nad spodní hranicí zákonného rozmezí. Rovněž je nutno přihlídnout k tomu, že majetkové poměry pachatele nejsou jediným kritériem pro stanovení výše pokuty, nicméně sankce by neměla být vzhledem ke svému účelu nepřiměřená.
- [110] Správní orgán při stanovení majetkových poměrů účastníka řízení přihlédl k výkazu zisku a ztráty ke dni 31. prosince 2023 dostupného ve Veřejném rejstříku, ze kterého vyplývá, že účastník řízení dosáhl výsledku hospodaření před zdaněním ve výši 5 144 000 Kč a provozního výsledku hospodaření ve výši 5 573 000 Kč.
- [111] Konkrétní forma postihu a jeho výše musí působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i ostatní nositele obdobných povinností, jaké svědčí účastníku řízení, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v materiální sféře rušitele, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by však byl pro něj likvidačním. To znamená, že uložená pokuta musí být v takové výši, aby byla způsobilá plnit své základní funkce, tedy funkci represivní a preventivní. Toho je schopná jen v případě, že je natolik významná pro daného rušitele (účastníka řízení), že se mu porušení právních povinností v ostatních případech nevyplatí. Pokuta musí tedy mít pro účastníka řízení odstrašující účinek, aby se obával možné sankce a nedocházelo k opětovnému porušení právních povinností z jeho strany.
- [112] Po zvážení všech skutkových okolností případu (tedy i skutečností svědčících ve prospěch i v neprospěch účastníka řízení), jakož i po zvážení všech polehčujících a přitěžujících okolností a majetkových poměrů účastníka řízení stanovil správní orgán za užití zásady absorpce účastníkovi řízení pokutu ve výši, jež je uvedena ve výroku III. tohoto rozhodnutí, tj. při spodní hranici zákonné sazby. Správní orgán považuje stanovenou výši pokuty za zcela přiměřenou míře a významu chráněného společenského zájmu. Nadto správní orgán poznamenává, že pokuta udělená ve výši tak, jak je uvedeno ve výroku III. tohoto rozhodnutí, byla uložena v souladu s ust. § 2 odst. 4 správního řádu, tedy ve výši odpovídající rozhodovací praxi správního orgánu v obdobných nebo shodných případech.

V. Náklady řízení

- [113] Souběžně je výrokem IV. tohoto rozhodnutí ukládána povinnost úhrady nákladů řízení, neboť správní orgán je podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu povinen účastníkovi, který byl uznán vinným, resp. který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou. Podle ust. § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, činí paušální částka 1 000 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad v souladu s ust. § 152 správního řádu k Radě Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Mgr. Andrea Chutná
oprávněná úřední osoba
oddělení sankčních řízení

Obdrží: IN ENERGIE Prodej s.r.o.